

WORD EEN OPEN SCHOOL

AGION
AGENTSCHAP VOOR
INFRASTRUCTUUR
IN HET ONDERWIJS

www.agion.be

WAT IS EEN OPEN SCHOOL?

Een open school **maximaliseert het gebruik van de schoolinfrastructuur buiten de gewone schooluren.**

Ze stelt zichzelf open voor de omgeving.

WAAROM

EEN OPEN SCHOOL WORDEN?

Scholen zijn de spil van de lokale samenleving **TIJDENS** de schooluren, ze hebben het potentieel om dat ook te zijn **BUITEN de schooluren.**

Schoolinfrastructuur biedt mogelijkheden:

De huidige schoolinfrastructuur heeft **gemiddeld 50 beschikbare uren per week** (schoolperiodes)

Het buitenschools gebruik van de schoolinfrastructuur is nu gemiddeld **18u per week**

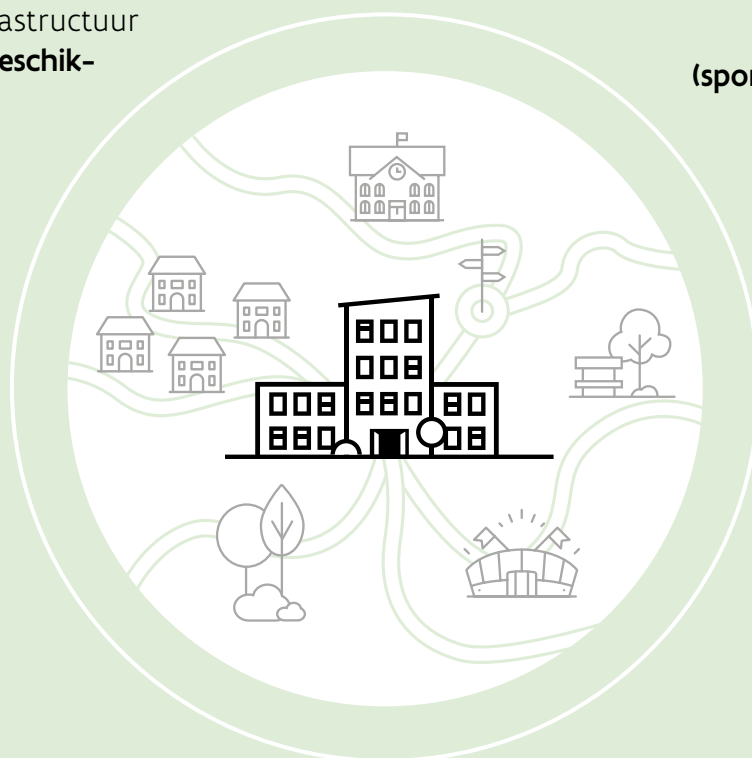
Het Vlaamse schoolgebouwenpatrimonium telt ongeveer **19,1 miljoen m²**

Er is een groeiende nood aan ruimte voor:

(sport)verenigingen

jeugdverenigingen

initiatieven van lokale besturen, organisaties en inwoners

Onze school leeft altijd, ook buiten de schooluren. Ze heeft een centrale plaats in het dorpsleven. Leer de andere gebruikers persoonlijk kennen; dat communiceert gemakkelijker. Goede afspraken, maken goede vrienden.

GBS DEN ELZAS

Huldenberg

– OFFICIEEL GESUBSIDIEERD ONDERWIJS – BASISONDERWIJS

OPENGESTELDE LOKALEN OF BUITENRUIMTES

- Polyvalente zaal
- Speelplaats
- Klaslokalen
- Refter/keuken

STRUCTUREEL

Maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag van 7u – 8u15 en van 15u45 tot 22u, op woensdag van 7u – 8u15 en van 12u15 – 22u en op zaterdag van 9u – 13u

OCCASIONEEL

48 u per maand

UITGEVOERDE AANPASSINGEN OM DE SCHOOL FLEXIBEL, OPEN EN VEILIG TE MAKEN

Er is een toegangscontrolesysteem, de sloten werden aangepast en er werden voldoende sleutels voorzien. De programmatie van de verwarming, de (buiten) verlichting en het inbraakalarm werd aangepast aan de bezettingstijden.

WIE ZIJN DE PARTNERS?

- Lokale besturen
- Verenigingen
- Academie voor podiumkunsten

WIE ZIJN DE GEBRUIKERS?

- Socio-culturele vereniging
- Gemeente-, stads- of provinciediensten
- Sportverenigingen
- Academie voor podiumkunsten
- Naschoolse kinderopvang
- Jeugdverenigingen

HOE WORD IK EEN OPEN SCHOOL?

STAPPENPLAN

- Een **goede voorbereiding** is het halve werk
- Ga aan de slag **buiten de schoolmuren**
- Maak een **langetermijnplan**
- Denk na over de **gewenste bouwtechnische ingrepen** die het openstellen van de schoolinfrastructuur makkelijker maken
- Vraag hulp voor het **beheer**
- **Communiceer**
- **Stel de school open**

1

EEN GOEDE VOORBEREIDING IS HET HALVE WERK

– Vorm samen een sterk schoolteam

Een geslaagde open school begint bij motivatie en engagement: wie neemt welke rol op zich? Stel sleutelfiguren aan voor een vlotte realisatie.

– Denk multifunctioneel vanaf het prille begin

Neem het openstellen van een school onmiddellijk mee op in het traject van het project, of het nu om nieuwbouw, verbouwing of aankoop gaat. Op tijd begonnen is half gewonnen!

– Maak een omgevingsanalyse

Welke noden leven er in de omgeving? Welke partners kunnen betrokken worden? Hoe past de school momenteel in de omgeving? Is er een combinatie van bestemmingen mogelijk? Ga ook zelf actief op zoek naar partners.

– Analyseer de eigen schoolinfrastructuur

Welke ruimtes lenen zich best tot gedeeld gebruik? Welke ruimtes kunnen niet altijd opengesteld worden? Hou daarbij rekening met toegankelijkheid, brandveiligheid, meubilair (flexibel meubilair biedt meer gebruiksmogelijkheden), onderhoud, planning, ...

2

AAN DE SLAG BUITEN DE SCHOOLMUREN

– Voer verkennende gesprekken

Potentiële gebruikers en delers ontmoeten elkaar en wisselen verwachtingen uit.

– Haal inspiratie uit goede voorbeelden

Bezoek samen andere open scholen.

– Leg engagementen van structurele en/of occasionele samenwerking

met derden in het kader van buitenschoolse activiteiten **vast** in ondertekende intentieverklaringen.

3 MAAK EEN LANGETERMIJNPLAN

De infrastructuur moet geschikt zijn voor het onderwijs en gebruik vandaag, maar best ook voor toekomstige ontwikkelingen. Is er voldoende aandacht voor andere (maatschappelijke) functies, hoe flexibel en uitbreidbaar is het project als de functie en bestemming wijzigt?

4 DENK NA OVER DE GEWENSTE BOUWTECHNISCHE INGREPEN

Bepaal welke zones en ruimtes publiek, semi-publiek of niet-publiek zijn. Is er nood aan:

- een gebruiksvriendelijk toegangscontrolesysteem?
- een aparte ingang?
- zonering of compartimentering om bedoelde ruimtes te kunnen afsluiten of open te stellen voor derden?
- een (afsluitbare) bergruimte?
- een toegankelijke keuken/refter of cateringfaciliteiten?
- parkeerfaciliteiten?
- een tijd gestuurd ventilatieprogramma?
- verlichting met bewegingssensor?
- ...

Als het gaat om bestaande onderwijsinfrastructuur is het belangrijk om een kosten-batenanalyse te maken in het beslissingsproces over (bouw)technische maatregelen.

VRAAG HULP VOOR HET BEHEER

Het uitbesteden van praktische taken aan bijvoorbeeld lokale besturen of een coördinator (deeltijds/voltijds) vermindert de werklust voor directieleden en medewerkers van de school. Dit kan bijvoorbeeld gaan over het verhuren van de infrastructuur en de administratieve opvolging ervan.

COMMUNICEER

– Haal de psychologische barrière weg

Wees bewust van het voordeel van een open school voor de lokale gemeenschap en motiveer dit bij de betrokkenen. De school is reeds de spil van een buurt binnen de schooluren, als dit buiten de schooluren ook kan vormt de school het hart van de buurt.

– Maak duidelijke afspraken met alle betrokken partijen

Stel gebruiksovereenkomsten en huishoudelijke reglementen op. Neem voldoende tijd om alles door te praten. Goede afspraken maken goede vrienden.

– Communiceer met alle betrokkenen

Een goede en open communicatie met alle betrokkenen, van gebruiker tot buurtbewoner, is cruciaal. Organiseer communicatie-acties om te informeren. Communiceer tijdig. Laat eventuele ergernissen niet evolueren in problemen door goed en op tijd te communiceren.

7 STEL DE SCHOOL OPEN

– **De realisatie van een open school is een groeiproces**

Pas door het gedeeld gebruik van uw infrastructuur zal duidelijk worden wat goed en minder goed loopt.

– **Las tijdig evaluaties in**

Ook als alles goed gaat, is het wenselijk om een jaarlijks reflectiemoment in te lassen. Daarop bekijkt u zowel intern als met de gebruiker(s) wat u beter, vlotter en/of efficiënter kan organiseren.

**WORD ZELF
EEN MOOI
VOORBEELD
VAN EEN
OPEN SCHOOL
ZIJ ZIJN HET AL**

Door je schoolgebouw open te stellen voor verenigingen en andere vzw's ondersteun je hun, vaak vrijwillige, inzet. Je maakt hen krachtiger en beter te bereiken voor de kinderen van je school.

STRAF! SCHOOL MET LEF

Koersel

– VRIJ GESUBSIDIEERD ONDERWIJS – BASISONDERWIJS

OPENGESTELDE LOKALEN OF BUITENRUIMTES

- Vergaderruimte
- Polyvalente zaal
- Sportzaal
- Speelplaats
- Klaslokalen

STRUCTUREEL

Dagelijks voor de naschoolse opvang van 6u30 – 8u30 en van 15u15 – 18u30, op dinsdag van 15u30 – 17u en op woensdag van 19u – 22u

OCCASIONEEL

Voor een vergadering op een werkdag van 19u – 22u en éénmaal per jaar voor de scouts op zaterdag van 13u30 – 16u30

UITGEVOERDE AANPASSINGEN OM DE SCHOOL FLEXIBEL, OPEN EN VEILIG TE MAKEN

Bij de bouw van de nieuwe school was er aandacht voor de sloten en de locatie van enkele lokalen binnen het geheel om de toegang voor derden te vergemakkelijken zoals bv. de sporthal op de kop van het gebouw met een aparte ingang. In de toekomst zal de toegankelijkheid van de schoolpoort en de bediening ervan aangepast worden en moet ook de deurbel vanop meerdere plaatsen bedienbaar en hoorbaar zijn.

WIE ZIJN DE PARTNERS?

- Lokale besturen
- Verenigingen
- Andere vzw's

WIE ZIJN DE GEBRUIKERS?

- Naschoolse kinderopvang
- Gemeente-, stads- of provinciediensten
- Jeugdverenigingen
- vzw Brede School De Terrilling

INSPIROCOLLEGE

Houthalen

– VRIJ GESUBSIDIEERD ONDERWIJS – SECUNDAIR ASO

OPENGESTELDE LOKALEN OF BUITENRUIMTES

- Vergaderruimte
- Polyvalente zaal
- Sportterrein
- Speelplaats
- Klaslokalen
- Refter/keuken

STRUCTUREEL

Elke dag van 15u40 – 17u30 en
op dinsdag van 16u – 21u

OCCASIONEEL

16,7 u per maand

UITGEVOERDE AANPASSINGEN OM DE SCHOOL FLEXIBEL, OPEN EN VEILIG TE MAKEN

Voor bepaalde ruimtes werd er
voorzien in een verwarmings- en
verlichtingscircuit dat apart kan
gestuurd worden.

**Ons
openleercentrum
met een zeer
huiselijke
en gezellige
aankleding is
aantrekkelijk.**

WIE ZIJN DE PARTNERS?

- Lokale besturen
- Verenigingen
- De buurt
- Ouders

WIE ZIJN DE GEBRUIKERS?

- Socio-culturele vereniging
- Gemeente-, stads- of
provinciediensten
- Sportverenigingen
- Onderwijsinstellingen

PARKSCHOOL KLEUTER

Mortsel

– OFFICIEEL GESUBSIDIEERD ONDERWIJS – BASISONDERWIJS

OPENGESTELDE LOKALEN OF BUITENRUIMTES

- Refter/keuken
- Polyvalente zaal
- Sportterrein
- Speelplaats
- Klaslokalen
- Tuin en 'dierenpark'

STRUCTUREEL

Tijdens de week na de schooluren en in het weekend - of voor een samenwerking bij tuin/dieren binnen de schooluren

OCCASIONEEL

In het weekend

UITGEVOERDE AANPASSINGEN OM DE SCHOOL FLEXIBEL, OPEN EN VEILIG TE MAKEN

Onze school is gehuisvest in een recente nieuwbouw waardoor de toegankelijkheid / aparte ingangen van bij het ontwerp extra aandacht kregen.

WIE ZIJN DE PARTNERS?

- Lokale besturen
- Verenigingen
- Ouders

WIE ZIJN DE GEBRUIKERS?

- Socio-culturele vereniging
- Gemeente-, stads- of provinciediensten
- Jeugdverenigingen
- Sportverenigingen

**Goed gevoel om
samen te werken
met de buurt!**

Als school met een open mind zetten we onze ruimte ook letterlijk open.

STROOM

Leuven

– VRIJ GESUBSIDIEERD ONDERWIJS – SECUNDAIR EERSTEGRAADSSCHOOL

OPENGESTELDE LOKALEN OF BUITENRUIMTES

- Vergaderruimte
- Polyvalente zaal
- Sportterrein
- Speelplaats
- Klaslokalen

STRUCTUREEL

Op zondagvoormiddag

OCCASIONEEL

2 à 3 halve dagen per maand en de speelplaats en het sportveld voortdurend

UITGEVOERDE AANPASSINGEN OM DE SCHOOL FLEXIBEL, OPEN EN VEILIG TE MAKEN

Aangepaste sleutels met een chip

WIE ZIJN DE PARTNERS?

- Lokale besturen
- Verenigingen
- De buurt

WIE ZIJN DE GEBRUIKERS?

- Socio-culturele vereniging
- Gemeente-, stads- of provinciediensten
- Nascholingsorganisaties
- Uitgeverij

CAMPUS KOMPAS

Schaarbeek

– VRIJ GESUBSIDIEERD ONDERWIJS – SECUNDAIR ONDERWIJS ASO BSO – BASISONDERWIJS

OPENGESTELDE LOKALEN OF BUITENRUIMTES

- Vergaderruimte
- Polyvalente zaal
- Sportzaal
- Refter/keuken

STRUCTUREEL

De sportzaal 's avonds tot 22u

OCCASIONEEL

In het weekend ongeveer eens om de drie weken

WIE ZIJN DE PARTNERS?

- De buurt

WIE ZIJN DE GEBRUIKERS?

- Socio-culturele vereniging

Loupix, een Brusselse jeugdwerking voor jongeren uit kwetsbare omgevingen komen regelmatig in het weekend op bezoek. Via die weg konden wij ook leerlingen warm maken voor buitenschoolse contexten.

MEER WETEN?

Neem een kijkje op de website

www.agion.be/multifunctionele-schoolinfrastructuur

www.slimgedeeld.be

Contacteer het Agentschap voor
Infrastructuur in het Onderwijs via

info@agion.be